

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 9 юни 2020 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Борис Велчев

Членове: Георги Ангелов

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

Мариана Карагьозова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Таня Райковска

Надежда Джелева

Павлина Панова

Атанас Семов

Красимир Влахов

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 9 юни 2020 г. конституционно дело № 4/2020 г., докладвано от съдия Таня Райковска.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (Конституцията) във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 22.04.2020 г. по искане на шестдесет и трима народни представители от 44-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на чл. 251б, ал. 2, изречение трето, чл. 251в, ал. 2, изречение второ, чл. 251г, ал. 4 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ и чл. 251г¹, ал. 1, изречение второ, ал. 3 и 4 относно

думите „и чл. 251в, ал. 2, изречение второ“ от Закона за електронните съобщения (в редакцията ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г.) (ЗЕС) и на свързания с тях § 51 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., последно изм., ДВ, бр. 44 от 13.05.2020 г.).

Вносителят излага подробно съображенията си в подкрепа на твърдените противоречия на оспорените разпоредби с чл. 4, ал. 1, чл. 32, чл. 34, чл. 88, ал. 1, във връзка с чл. 73 от Конституцията, както и с „фундаменталния принцип на публичността в парламентарното управление“, изведен от чл. 1, ал. 1 от Конституцията.

В искането се поддържа, че ограниченията, които оспорваните разпоредби въвеждат по отношение на правото на личен живот на гражданите и на тайната на кореспонденцията и на другите съобщения, позволяващи незабавен достъп до данни от комуникационен трафик по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС на изключително широк кръг лица, за сравнително дълъг - половингодишен период от време, който при това не е ограничен за времето на извънредното положение, при липса на истински ефективен съдебен контрол, се явяват несъразмерни (непропорционални) на преследваната цел. Твърди се също, че законодателното решение, по силата на което достъпът до такива чувствителни данни ще се извършва без предварителен съдебен контрол, „възпрепятства осъществяването на казуистична преценка на необходимия баланс, разбран като дейност по анализ и оценка, която се извършва случай по случай и се утвърждава като подход на съдилищата, които са точният форум за разрешаване на колизия между права.“ Според вносителя при приемане на оспорените разпоредби не са спазени правилата на законодателния процес, което нарушава

„фундаменталния принцип на публичността в парламентарното управление“, изведен от чл. 1, ал. 1 от Конституцията.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд, съгласно чл. 150, ал. 1 от Конституцията и има за предмет установяване на противоконституционност на действащи законови разпоредби, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Основния закон.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение за недопустимост по предходно искане с такъв предмет, поради което не е налице и отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС, която да изключва неговата допустимост.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 от Закона за Конституционен съд и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предвид изложеното, Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество с едно уточнение. С § 30, т. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Разузнаване“ (обн., ДВ, бр. 51 от 5.06.2020 г.) са направени изменения и допълнения в разпоредбата на чл. 251г от Закона за електронните съобщения. Досегашната ал. 4 променя номерацията си, като става ал. 5 на чл. 251г, но запазва съдържанието си в оспорената от вносителя част. Тъй като промяната засяга единствено номерацията, Конституционният съд приема, че следва да разгледа по същество чл. 251г, ал. 5 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ (Решение № 5 от 2019 г. по к. д. № 12/2018 г.).

С оглед предмета на направеното искане Конституционният съд приема, че като заинтересовани институции по делото на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да конституира : Народното събрание, президента на

Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на здравеопазването, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, омбудсмана на Република България, Висшия адвокатски съвет, Комисията за защита на личните данни, Комисията за регулиране на съобщенията, Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, Съвета за електронни медии.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС, следва да бъдат отправени покани да предложат становище по направеното искане следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюз на юристите в България, Български хелзинкски комитет, Асоциация по европейска интеграция и права на човека, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Фондация „Програма Достъп до информация“ и Асоциация „Телекомуникации“, Българска асоциация за Европейско право.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС, следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.п.н. Нели Огнянова, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Георги Димитров, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Бойко Рашков, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, адв. д-р Мария Петрова и адв. Мария Шаркова.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на шестдесет и трима народни представители от 44-то Народно събрание за установяване на

противоконституционност на чл. 251б, ал. 2, изречение трето, чл. 251в, ал. 2, изречение второ, чл. 251г, ал. 5 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ и чл. 251г¹, ал. 1, изречение второ, ал. 3 и 4 относно думите „и чл. 251в, ал. 2, изречение второ“ от Закона за електронните съобщения (обн., ДВ, бр. 41 от 22.05.2007 г., последно изм., ДВ, бр. 51 от 5.06.2020 г.) и на § 51 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., последно изм., ДВ, бр. 44 от 13.05.2020 г.).

Конституира като заинтересовани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на здравеопазването, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, омбудсмана на Република България, Висшия адвокатски съвет, Комисията за защита на личните данни, Комисията за регулиране на съобщенията, Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, Съвета за електронни медии, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави едномесечен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюз на юристите в България, Български хелзинкски комитет, Асоциация по европейска интеграция и права на човека, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, Фондация „Програма Достъп до информация“ и Асоциация „Телекомуникации“, Българска асоциация за Европейско право, като им се предоставят преписи от искането и от настоящото определение.

Отправя покана до: проф. д.п.н. Нели Огнянова, проф. д-р Веселин Вучков, проф. д-р Георги Димитров, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р

Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Бойко Рашков, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова, адв. д-р Мария Петрова и адв. Мария Шаркова, да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в указания по-горе срок като им се изпратят преписи от направеното искане и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в същия срок може да изложи допълнителни съображения.

Председател:

Борис Велчев